

Votre Programme Matmidim – Chiour ALEPH

Parashat Emor – Du 25 au 29 Avril 2021

Souguia n° 23

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Trima

Cette semaine, le sujet d'étude porte sur **les dinei Trima**. Les Brahot sur les aliments écrasés ou pilés (purée, confiture, Houmous, etc...). Nous devons essayer de déceler dans les Richonim présentés à partir de quel moment l'aliment perd sa Braha pour devenir un Chéhakol.

Les Aharonim ont été en Mahloket pour comprendre ce que les Richonim ont expliqué, notamment dans la Chita de Rachi et du Rambam. C'est pourquoi, il est difficile d'arriver à donner la Halaha de façon exacte, ce qui consisterait à pouvoir définir chaque fois si tel ou tel aliment est considéré comme ayant perdu sa forme initiale.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée

À la réfoua Chelema de Chimon ben Juliette

1. Les sources dans la Guemarra

כיצד מברכין פרק שישי ברכות לח.

מר בר רב אשי יואדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח מ"ט ילחם עוני קרינן ביה ואמר מר בר רב אשי יהאי דובשא דתמרי מברכין עלויה שהכל נהיה בדברו מ"ט זיעה בעלמא הוא כמאן כי האי תנא דתנן דבש תמרים ויין תפוחים וחומץ ספוגיות ושאר מי פירות של תרומה רבי אליעזר מחייב קרן וחומש ורבי יהושע פוסר א"ל ההוא מרבנן לרבא מרימא מהו לא הוה אדעתיה דרבא מאי קאמר ליה יתיב רבינא קמיה דרבא א"ל דשומשמי קא אמרת או דקורטמי קא אמרת או דפורצני קא אמרת אדהכי והכי אסקיה רבא לדעתיה אמר ליה חשילתא ודאי קא אמרת ואדכרתן מלתא הא דאמר רב אסי יהאי תמרי של תרומה מותר לעשות מהן טרימא ואסור לעשות מהן שכר והלכתא יתמרי ועבדינהו טרימא מברכין עלויהו בורא פרי העץ מאי טעמא במלתייהו קיימי כדמעיקרא. שתיא רב

בר רב אשי: טרימא מהו. מה מברכין עליו. ושם טרימא כל דבר הכתוב קצת ואינו מרוסק: לא סוס אדעסא דרבא. לא היה מבין מהו שאל: א"ל. רבינא להווא מרבנן איזו טרימא אתה שאל: דקורטמי. כרכוס שכותשים אותו וטמנין בו יין ושומין: או דשומשמי. להוילא שמנן: או דפורצני. כתישת ענבים לתת לתוך התרנגים מים לעשות תמד: א"ל רבא חשילתא קא אמר. מתוך דברי רבינא הבין רבא את השאלה א"ל דבר מעוך שאלתני. כמו זיעה חשילתא דשחיתת חולין (דף ג.א.): מוסר לעשות מהן טרימא. שאינו מפסידה אלמא דכמילתה קאי וכיון דהכי הוא מברכין עליה ז"פ העץ: שסיסא. "מאכל העשוי מקמח קליות שנתיבשו בתנור נעוד שהשכלים לחים": עצה לאכילה עבדא. ובמילתה קיימא: שכותשין. מניסין

Que pouvez-vous déduire de Rachi concernant un aliment écrasé ?
Pouvez-vous expliquer pourquoi la Guemarra de Rav Assi ne parle pas d'une étape intermédiaire entre Trima et boisson alcoolisée ?

Pourquoi la Guemarra étudiée la semaine dernière a besoin d'une nouvelle explication de « zéah béalma » dans les jus de fruits, si un aliment pilé perd déjà sa Brah'a ?

Comment comprendre cette Guémarras concernant les aliments que l'on a l'habitude de piler pour les consommer ?

Les mots du jour à apprendre :

Recette de dattes écrasées	טְרִימָא
Assis	יְתִיב
Le sait	אֲדַעְתִּיהּ

Programme du Lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée

À la réfoua de Dan ben David

2. Les différents avis exprimés dans les Richonim

Définir leurs avis pour les différents niveaux de broiement

שיטה מקובצת מסכת ברכות דף לח עמוד א

תמרים של תרומה מותר לעשות מהם טרימא. מפני שאינו מפסיד אותם אבל לעשות מהם שכר אסור כיון שמפסיד גופן לגמרי ואפילו כהן אינו רשאי להפסיד שום תרומה. אבל כשעושה מהן טרימא מברכין עליה בורא פרי העץ מאי טעמא במילתייהו קיימי כמעיקרא. ושמעינן מינה דטעמא דבמילתייהו קיימי הא נתרסקו לגמרי עד שעברה צורתן לא ואין מברכין עליהם אלא שהכל. וזו בנין אב למשקין היוצאין מן הפירות חוץ מזיתים וענבים שאין דינן כמותן ואין מברכין עליהם אלא שהכל

בית הבחירה למאירי מסכת ברכות דף לח עמוד א

תמרה המרוסקת ונשאר משקה שלה עמה והוא הנקרא בלשון תלמוד טרימא או חשילתא וכן הדין בכל פרי מברכין עליה ברכה שהיתה ראויה לה בעוד שהיתה קיימת וכן אם חתך את הפרי לחתיכות דקות ריסק את הפרי והוציא ממנו משקה ורצה לאכול את הפסולת הנשאר אין מברך עליה אלא שהכל

שם דף לו עמוד ב

מרקחת הזנגביל ונקראת בלשונם הימלתא דאטיא מבי הנדואה ר"ל מארץ הודו [...] ומברכין עליו ב"פ האדמה אם נעשה בזנגביל רטוב שהזנגביל עיקר וכן הדין בכל מרקחת שיש הנאה באכילתו שהולכין אחר עקרו ומברך עליו ברכה ההוגנת לעיקר שלו

חידושי הרא"ה מסכת ברכות פרק ו - כיצד מברכין

ותמרי ועבדינהו טרימא. פי' שמפצעין אותן ומדבקין אותן זה עם זה כעין עגולי דבילה אלא שהן מרוסקין יותר ומברכין עליה בורא פרי העץ מאי טעמא במילתייהו קיימי כדמעיקרא. פי' ושמעינן מינה דטעמא משום דבמילתייהו קיימי כדמעיקרא, הא נתרסקו לגמרי עד שעברה צורתן לא, ואין מברכין עליהן אלא שהכל ולבסוף ולא כלום. וזו בנין אב למשקין היוצאין מן הפירות חוץ מן הזתים וענבים שאין דינן כמותן ואין מברכין עליהן אלא שהכל וזה מבואר

Les mots du jour à apprendre :

Devant lui	קִמְיָה
Entre temps	אֲדָהָכִי
Sûrement	וְדַאי

Programme du Mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée

A la réfoua de Mazal Jacqueline bat Rina

תרומת הדשן סימן כט

שאלה: לטווירג"א, שעושין מגודגניות שקורין וויכשיל"ן, שמבשלין אותן, עד שהן נימוחין לגמרי, ומערבין בהן תבלין ודבש, יש לברך עליהן שהכל נהיה בדברו או בפה"ע

תשובה: יראה לפום המשמעות, דצריך לברך עליו בפה"ע, כמו הומלתא דאתיא מבי הנדוואי /ברכות לו ע"ב/, דמברך עליו בפה"ע, כדאיתא בגמ' ופרש"י לטווירג"א, וכן בברכות מהר"ם כתב, בשמים שקורין גימא"ן וויר"ץ, נראה לברך בפה"א, כמו הומלתא, ע"כ. הא קמן, דאע"ג דהפרי נשחק ונימוח דק דק, אכתי במלתא קאי. אמנם כי דייקנין בפירוש רש"י, בההיא דטרימא מאי מברכין עליו, ופירש רש"י שם כ"ד הכתוש מעט ואינו מרוסק, היינו טרימא, ופשיט התם מהא דתמרים של תרומה, מותר לעשותן טרימא, אלמא בכה"ג במילתייהו קיימי התמרים ומברכין עליו בפה"ע. וכן דקדק באשירי קטן, בההיא דטרימא דכתב וז"ל: תמרים ועבדינהו טרימא, פ"י מרוסקין מעט, מברכין עליהן בפה"ע. משמע, דאי הוה מרוסקין הרבה מברכין עליהן שנ"ב, משום דלאו במילתייהו קיימי, וא"כ כ"ש לטווירג"א של וויכשיל"ן, שהן נימוקין לגמרי, וגם מעורבים בשמים ודבש, דנפקי ממילתייהו. וההיא דהומלתא פרש"י פ"ב /צ"ל פ"ח דיומא דף פא ע"ב/ דיומא, המפטמים בשמים כתושים בדבש, וא"כ היינו דבשמים שחוקים דכתב מהר"ם, וי"ל דהטעם משום דאורחייהו בהכי לכתוש ולשחוק כל הבשמים, מש"ה חשיבין קיימי במילתייהו, משא"כ בדבר אחר שאין דרכו להיות תדיר מעורר ומרוסק. ואף על פי שאין אלו החילוקים ברורים לי, מ"מ לא יעשו אלא ספק בדבר, ופסקו רבוותא דכל היכא דאיכא ספיקא בברכה ראשונה, מברך שהנ"ב, שעל הכל שאמר שהכל נהיה בדברו יצא

רמב"ם הלכות ברכות פרק ח הלכה ד

ירקות שדרכן להשלק שלקן מברך על מי שלק שלהן בורא פרי האדמה, והוא ששלקן לשתות מימיהן שמימי השלקות כשלקות במקום שדרכן לשתותן, דבש תמרים מברכין עליו תחלה שהכל, אבל תמרים שמעכן ביד והוציא גרעינין שלהן ועשאן כמו עיסה מברך עליהן תחלה בורא פרי העץ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש

טור אורח חיים הלכות ברכות הפירות סימן רב

תמרים שכתשן קצת ואינן מרוסקין לגמרי בפה"ע

ועל דבש הזב מהן שהכל ובה"ג כתב דוקא שעירב בו מים אבל אם הוא בעיניה בפה"ע ורבי' יצחק לא היה מחלק והרמב"ם ז"ל כתב דבש תמרים שהכל אבל תמרים שמיעכן ביד והוציא מהן גרעיניהן ועשה מהן עיסה מברך עליהן בפה"ע ולסוף ברכה אחת מעין ג' ואפשר שגם רבי' יצחק מודה בזה הענין כיון שהם בעין חשובים כעיקר הפרי לדברי הכל

Les mots du jour à apprendre :

Chose	מְלֵטָא
Datte	תְּמָר
Faire	לַעֲשׂוֹת

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée

A la réussite de la famille Tsyonn Yossef ben Itshak

בית יוסף אורח חיים סימן רב

ז תמרים שכתשן קצת וכו'. שם (לח.) והלכתא תמרי ועבדינהו טרימא מברכין עלייהו בורא פרי העץ מאי טעמא במילתייהו קיימי כדמעיקרא ופירש רש"י טרימא דבר הכתוש קצת ואינו מרוסק ומשמע מדבריו שאם היה מרוסק לגמרי אין מברכין עליו בורא פרי העץ וכן נראה מדברי רבינו וכן כתוב בתרומת הדשן סימן כ"ט. אבל הרמב"ם (שם ה"ד) כתב תמרים שמיען ביד והוציא גרעינין שלהם ועשאם כמו עיסה מברך עליהם תחלה בורא פרי העץ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש וכתבו רבינו בסמוך וכתב דאפשר שגם ר"י מודה להרמב"ם

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רב סעיף ז

תמרים שמיען ביד ועשה מהם עיסה והוציא מהם גרעיניהם, אפילו הכי לא נשתנית ברכתן ומברך עליהם בורא פרי העץ ולבסוף ברכה מעין שלש. הגה: ולפי זה ה"ה בלשונו הנקרא פוידל"א מברכין עליהם: בפה"ע; ויש אומרים לברך עליהם שהכל (ת"ה סי' כ"ט וב"י בשם הטור), וטוב לחוש לכתחלה לברך שהכל אבל אם בירך בפה"ע יצא, כי כן נראה עיקר

מגן אברהם סימן רב ס"ק יח

וי"א לברך כו. נ"ל דוקא בגדגניות שנתבשלו ונימוחו לגמרי וכן כ' מהרי"ק שמ"ה אבל בתמרים שנתמעכו קצת לא פליג וס"ל כהרמב"ם והטור דמברך בפה"ע וכ"מ סי' ר"ד סי"א שכת' אפי' הם כתושים ביותר ולא פליג רמ"א וגם בד"מ סי' ר"ד משמע דס"ל כהרב"י וגם בת"ה אפשר דמודה בתמרים שמיען קצת כהרמב"ם וגם בגדגניות שנתבשלו כת' וז"ל שנימוחים לגמרי מברך שהכל ול"ד לבשמי' שחוקי' בסי' ר"ג ס"ז דהתם דרך לכתוש ולשחוק כל הבשמים מ"ה חשיבי קיימו במילתייהו משא"כ בדבר אחר שאין דרכו להיות מעוך ומרוסק ואף על פי שאין החילוקי' האלו ברורים מ"מ לא יהא אלא ספק ומברך שהכל עכ"ל, וברוקח כ' וז"ל תמרים כתושים מבושלים בפה"ע והוא טרימא"ק עכ"ל

כף החיים סימן רב סוף אות נז

ובי"י ועי"כ כיון דדין זה לא נפיק מכלוגחא לכן לכתחלה על כל דבר שנהרסק לגמרי ואין לורת הסרי נכרת בין שהוא מין עץ או אדמה אין לצרף לפניו אלא שהכל ולאחריו כפי"ה רק בדיעבד אם צירף עליו צרכה הראויה לו ולא. וכי"כ לקמן סימן ר"ך אות ד"ן ועי"ש. אך אם אפשר יש להביא מאותו המין שאינו מרוסק ולצרף עליו ולפטור את זה בין בצרכה ראשונה בין בצרכה אחרונה.

Les mots du jour à apprendre :

Les a faits	עבדי'נהו
Dans leur état	במלתי'הו
Existent	ק'מי

Programme du Jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée

A la réfoua Chelema de Juliette at Marcelle

Etudier le Mishna Broura et le Biour Halaha (optionnel) du עיף ר'

Les mots du jour à apprendre :

Comme au début	כדמעקרא
Ecrasé	מרוסק
Perd Détérioré	מפסיד

Bon Limoud sur Matmidim !

הלכות ברכת הפירות סימן רב

ליה שמן (ט) [נט] עיקר (לב) ומברך עליו כפה"ע יואם אינו מתכוין לרפואה אלא לאכילה הוה ליה (לג) אניגרון (י) [ין] עיקר ואינו מברך אלא על האניגרון (יא) [יאל] (לד) (שהכל): ה' שקדים המרים כשהם קטנים (לה) מברך בורא פרי העץ גדולים ולא כלום דאזוקי מזקי * וטעמא דמלתא דכשהם קטנים עיקר אכילתם היא הקליפה ואינה מרה וכשהם גדולים עיקר אכילתם מה שבפנים והוא מר (לו) יואם מתקן על ידי האור או דבר אחר (לז) מברך * בורא פרי העץ: ו' יצלף (פי) לץ מין אילן שעליו שלו ראויים לאכילה ויש נעליו ממין חמרים. אציונות הוא הפרי מהלץ וקפריסין הן קליפה ספניצ הפרי קליפות האגוזים) (לח) על העלין ועל התמרות (לט) ועל (יז) [יב] הקפריסין (יג) [יג] בורא פרי האדמה ועל האבינות שהם עיקר הפרי בורא פרי העץ: ז * תמרים (מ) שמיעבך ביד יועשה מהם עיסה

כ ס 5 ר י יונה והלא"ש והרשב"א בשם ר"מ ר' יונה והלא"ש * לעיל סעיף ג' א"ע עיקר הפרי דלא אדעתא דהכי נטעי לה ב נרות ל"ו וכר"ע ס סס ל"ח ע ז' הרמב"ם בפ"ב מ"ה

שערי תשובה

[ט] עיקר. ענה"ט ואין כן דעת הט"ו והא"ר ועי' בד אפרים: [י] עיקר. ענה"ט ועי' טור בשם הר"י יוסף שלא כתב כן והטור כתב שכתבו רבאים והאחרונים חלקו על זה ובלקוטי פרי"ח כתב והני מורה וכן בפשיטות כנסת הר"י יוסף ז"ל ע"ש ויד אפרים שגם בהגהת סמ"ג משמע כהר"ר יוסף אף לאפוקי מפלוגתא י"ל שהכל ע"ש: [יא] שהכל. ענה"ט ועי' גא"ר שכתב בשם רמ"ג לנרץ כפה"א וע"ש מ"ש למרץ דברי הש"ע ויד אפרים מ"ש בזה: [יב] הקפריסין. ענה"ט ודעת החו"ס והלא"ש דמברך כפה"ע אף הטור כתב דמסקי ים לנרץ כפה"א ועיין בשו"מ שאגה אריה סי' כ"ג ויד אפרים מ"ש בזה: [יג] כפה"א. ועיין בפני יהושע

ביאור הלכה

אפילו נתמחה הו' כמכין ע"ש: * וטעמא דמלתא דכשהם קטנים עיקר אכילתם היא הקליפה וכו'. טעם זה שכתב המחבר בהרבה ראשונים לא נזכר ד"ו של קליפה אלא בפשוטו דהשקדים המרים גופם נקטנוטם אינם מרים ונגדלם נעשו מרים [עין רש"י חולין כ"ה ועירובין כ"ח ובפירוש המשנה בהרמב"ם שחולין ס"ג] וכל טעם זה דקליפה לא נזכר רק בתנ"י אכן גם לדידיה משמע דכשנתגדל נעשה הקליפה נעממה ג"כ מרה ולשון המחבר לא משמע כן וע"ק לדברי המחבר אמאי לא יברך על קליפת הגדולים ע"פ שהכל נגדלו אם לא שנאמר דלהמחבר ג"כ נגדלו הקליפה לא נזכר אכילה היא כלל מפני שהיא קשה אבל לשונו אינו מדוקדק כ"כ לפ"ו: * תמרים שמיעבך ביד וכו'. עיין מ"ב במש"כ דלהלכה ק"ל וכו' דאף שנתה"ד דדקדק מרש"י דטרימא הוא דוקא כשהם כמושים קא"ת כנר השיב עליו כנ"י כ"ס ר"ד ע"ש וכן פסק המ"א וא"ר והגר"ו ומ"א דאפי' בנתמסקו לגמרי אם ניכר נמקת מהות הפרי לא נשמית ברכתו ונאמת לנד דעת הרוקח שהוצא מ"א שצומד בשעת הרמב"ם מנאחי עוד כמה ראשונים דקימי בשעתיה והוא הערוך בערך טרימא ע"ש ולפי הנראה שממנו העמיק הרמב"ם דיון וגם העמיקו האור ורוע לדינא וכן הוא ג"כ דעת

באר היטב

לרפואה כגון עם שזר או יין שרף למנרץ על השמן כפה"ע מ"א: (טו) עיקר. אפי' השמן הוא מועט כ"ח מ"א: (י) עיקר. אפי' הוא המיעוט מ"א: (יא) שהכל. ז"ע דהא נגמרא דף ל"ט א' בהדיא דמברך על מי סלקא כפה"א מ"א: (יב) הקפריסין. הוא קליפת הפרי כמו קליפת אגוזים: (יג) כפה"א. דאין עיקר הפרי מכאן הביא רביה הרב ט"ו לקמן כפי ר"ד ס"ק ט"ו דעל קליפת מרגניץ שנתמסקין אותם בדבש שמברך כפה"א. אבל המ"א סי' זה ס"ק י"ז חולק וכתב דלא דמי דהכא הקליפה נופלת ובהמרגניץ הקליפה

משנה ברורה

דלא חולין כאן בטר רוב המשקה אלא כל דבר שעיקר כוונתו הוא עיקר לענין הנרחה והשני נפטר בנרחתו: (לב) ומברך עליו כפה"ע. ולאחריו (לד) מעין ג' אם שזה כשיעור: (לג) אניגרון עיקר. ומשמע מדברי הט"ו דמייירי שמי הסילקא הם הרוב לגבי שמן ולפיכך השמן נטפל לו (לה) אבל המ"א כתב דאפילו צניגרון מועט נמי אניגרון עיקר כל שאינו לרפואה אלא לאכול ומברך על האניגרון ופוער השמן: (לד) שהכל. כ"כ הרמב"ם ס"ס וכו"מ בתר"י והמג"א חמה דהא מנאר לקמן כפי ר"ה דברכת מי השלקות הוא כפה"א והגר"א מיישבו (לו) דהכא שמתקנו לשמיה הרי הוא כמשקה ונרכתו שהכל: ה' (לה) מברך כפה"ע. וטע"ג דנמתוקים קטנים אינו מברך אלא שהכל וכדלקמן סימן ר"ד שאני התם (לז) דאין גמר פירא ובודאי לא נטעי להו אדעתא לאכלס קודם שינשלו משא"כ הכא דנגדלם לא יהיו ראויין כלל לאכילה (לח) נטעי להו שפיר אדעתא למיכל בנקטנוטם והו' גמר פירא שלהם: (לז) ואם מתקן. דכיון דנשתמו למעליותא ע"י המיתוק צאור (לט) הו"ל כשאר פירות שאין נשתמו ע"י: (לז) מברך כפה"ע. וה"ה: (מ) שאר מיני פירות שהם חמוצים או מרים ואינם ראויים לאכילה כלל ומיתקן או ביטול שמברך כפה"ע דלאו בנאמת פרי הוא אלא שאינו ראוי לאכילה כך לכן מהני מיתוק: ו' (לח) על העלין ועל התמרות. שאין (מא) חסובין להקרא פרי העץ: (לט) ועל הקפריסין וכו'. משום דאין עיקר הפרי. ומ"מ (מב) נדיעבד אם בירך על הקפריסין כפה"ע יאל. ולענין קליפת פאמרגניץ שטוגנין בדבש יש דעות (מג) בין האחרונים אם לנרץ עליהן שהכל או כפה"ע ופרי האדמה (מד) ז"ע"כ יש לנרץ עליהן שהכל וזדיעבד אם בירך כפה"ע או כפה"א יאל: ז (מ) שמיעבך ביד

מתרגם: מארזאנזין, ארלנדזשעם

שער הציון

משמע בהגר"א ובא"ר כתב דדוקא אם נותן שמן הרבה [אין כוונה בהרבה יותר מאניגרון אלא ר"ל שיעור מרובה] וכלשון הברייתא ולענ"ד דחלו דבר אם נותן שיעור כפי מה שמועיל לרפואה או הוא נחשב לעיקר: (לד) נהר שלום דלא כמעשה רוקח ע"ש ראוותיו: (לה) ובפמ"ג משמע שהוא מנרץ כט"ו שכתב להמ"א אין לו ראייה מהב"ח לזה ע"ש אמנם צבאר מהר"מ נטע למדכי מנרץ כהמ"א ע"ש וכן משמע קא"ת באטוריהם שכתב וז"ל ואם אינו חושש וכו' מברך על השלקות ופוער את השמן ואפילו השמן מרובה כיון שאינו ראוי לשמיה אלא ע"י השלקות הו' להו השלקות עיקר והשמן טפל וכו' ע"ש ומסבירא וז' משמע קא"ת דאפילו השמן מרובה מהשלקות דינא הכי וז"ע: (לו) אכן כנמה ראשונים והם הבה"ט ורי"א צענינא דמי שלקות ואטוריהם מנאר להדיא דגם ככאן נרכתו כפה"א ובסברת הרב מג"א והא"ר הכריע דהיכא דרובא סלקא מברך כפה"א והיכא דהשמן מרובה אינו מברך אלא שהכל ובפסק השו"ע וכו' המגן גבורים: (לז) רש"י עירובין כ"ח ור"א"ש פ' כ"ח: (לח) הר"א"ש וכו"פ הגר"א והגר"ו והפמ"ג כהמחבר ודלא כהא"ר שפוסק שיברך כפה"א: (לט) ל"ח: (מ) פשוט ולא דמי לט"ב דהל"ה סוגר שם והיוצא במ"א דאף במיתוק לא מהני לנרץ כפה"ע שאני התם שלא נגמר הפרי משא"כ הכא דאיידין כפי גמורה דמי ממש לשקדים: (מא) ומ"מ יש לנרץ עליהן כפה"א משום דנטעי להו אינשי גם אדעתא דעלין ותמרות [גמרא] ועיין בנרתי יוסף שכתב דהיוס לא נטעי להו אינשי כלל אדעתא דעלין ותמרות ויש לנרץ עליהן שהכל: (מב) חיודשי רע"א משום דלהרבה פוסקים נרכתו כפה"ע ע"ש ועל העלין ותמרות יש לעיין בדבר אף לפי מה שפסק המ"א לקמן בריש סימן ר"ו דעל דבר שאינו עיקר הפרי יאל נדיעבד בנרכת כפה"ע דשמה אינן ככלל פ"ע כלל ובפטר על העלין שהם עלים בעלמא: (מג) דהמ"א והפנים מאירות והמ"א פסקו דיש לנרץ עליהן כפה"ע והגנדי ישע והגר"ו והיד הקטנה והמגן גבורים פסקו דיש לנרץ עליהן כפה"א והע"מ והא"ר והפמ"ג פסקו דיש לנרץ עליהן שהכל: (מד) דה"ח:

הגהות ותיקונים: א) חסר תיבת עליו: ב) כפה"ח:

ליקוטי דברי הרב א) וראה בשו"ע הרב סעיף י' ב) ובשו"ע הרב סעיף ט' כתב דלכתחילה יברך בורא פרי האדמה שאו יוצא לר"ה, ואם בירך כפה"ע יצא. ג) ובשו"ע הרב סעיף י' כתב: (ולסברא הראשונה אם השמן הוא הרוב אינו מברך כלום מפני שמוזיק לגופו ואינו נהנה בשתייה זו כלל מפני שהשמן הוא הרוב וספק ברכות להקל). וכו"ו כתב בסוגריים. ובסידור סדר ברכת הנהנין פרק ז' הלכה י"א השמיט דיעה זו. ובשו"ע הרב מסביר סברת המ"א דכל דבר שאין ראוי בלא תערובות משקה הו' ליה המשקה עיקר.

הלכות ברכת הפירות סימן רב

קז באר הגולה

והוציא מהם גרעיניהם אפילו הכי לא נשתנית ברכתן ומברך עליהם בורא פרי העץ ולבסוף ברכה מעין שלש: הגה ולפי זה ה"ה נלעזערין (מא) הנקרא פאוויל"א^א מברכין עליהם בורא פרי העץ (מב) וי"א לנכך עליהם (יד) [יד] שהכל (ת"ה סי' כ"ט וי"י בשם הטור) וטוב למוש לכתחלה (מג) לנכך שהכל אבל אם צריך צפה"ע (טו) (מד) י"א כי כן נראה עיקר: ח דבש (מה) הזב מהתמרים מברך (מו) עליו (טז) שהכל וכן (מז) על משקין היוצאין מכל מיני פירות חוץ מזיתים וענבים מברך שהכל: ט (מח) סופי (י) ענבים שאין מתבשלין לעולם וכן על (יח) [טז] הנובלות שהם תמרים (מט) * שבשלם ושרפם החום ויבשו

שערי תשובה

הפרי והראוי לאוכלו אלא שאין טוב כ"כ דגם תוך הפרי אינו טוב בלא חיקין ומעורבות נוקר לכן יברך צפה"ע ע"ש וכן נשתובת פנים מאירות סי' ס"ה הכריח דמברך צפה"ע דלא כט"ו ומלאמי דיש לברך שהכל על מרגז"ן מרוקמין וכן נוהגין בכל מדינות ומהלכות דוקא בגודגניות כגון פאוויל"א שנמשלו וימחו לגמרי אבל צמחים שנמשכו לא פליג הת"ה וס"ל כהרמב"ם דמברך צפה"ע עמ"א וע"מ: (טו) י"א. ט"ו האריך והעלה דהמברך לכתחלה צפה"ע על הפאוויל"א של פלוימ"ן או קירש"ן אין עליו חשש ושפיר עבד כיון שנצרכה צפה"ע יש לה מעלה על צרכת שהכל וכלל יוס אנו נוהגין כשמשלין תפוחים עד שנמרסקו לגמרי שמברכין עליהם צפה"ע וכמ"ש סעיף י"ב דין מנושלים וכו' ונדאי' הו' מרוסקין ע"י הישול וליה כחן בית מיוחד צרכה לנטלה עכ"ל. והצ"ח פסק דהמדקדק צמעשיו יברך על הפאוויל"א וכיוצא בו שהם מרוסקים לגמרי צפה"א. ואם בירך צפה"ע או שהכל י"א ע"ש ועי' יד אהרן מה שהקשה על הט"ו [ועי' בס' אליה רבה שהשיג על ט"ו ענין פאוויל"א ופסק כדעת רמ"א]: (טז) שהכל. דיעה בעלמא הוא דלין נקרא משקה אלא היוצא מהזיתים וענבים בלבד: (יז) ענבים. ול"ד לומר צמ"ב דמברכין עליו צפה"א שאני בוסר דעומד לעשות ממנו משקה דאשמי לעליה דהיינו יין שמברכין עליו צפה"ג משום הכי דיו דמורדין אותו מעלה א' ומברכין צפה"א משא"כ בסופי ענבים שעומדים לעשות חומץ לכן מברכין שהכל: (יח) הנובלות.

באר היטב

ביאור הלכה

הרא"ו בפסקי הלכות שלו וכיון דכל אלו מוכח מהם שהיא דאפילו נמרסקו לגמרי לא נשתנית ברכתן ודאי נקטינן כן לדינא ונפרט דהא"ר מלמד דגם רש"י מודה בדינא להרמב"ם. ומש"כ צמ"ב ורק בפאוויל"א וכו' אף דהט"ו דעמו לדינא דאפילו לכתחלה יכול לברך צפה"ע הל"ש והמ"א והא"ר והג"ר וס"ל כולם החזיקו לדינא כפסק הרמ"א דאם נימוח לגמרי ולא ניכר זורתו כלל יברך שהכל ונדאיתו של הט"ו כבר דמוהו האחרונים עיין בד' אהרן. ונהר שלום ומלאמי להרא"ה בחידושו על ה"י"ף שכתב ג"כ דאם נמרסק כ"כ עד שעברה זורתן מברך שהכל וכן מוכח מאתדורה המוצא צמ"א צמ"מ ר"ה סק"ט ע"ש והגם דמסתברא בפשיטתו דהרא"ה סובר כן מעיקר הדין מ"מ אין לוח מדברי הרמ"א שהחליט לנראה לו לעיקר דאם בירך בורא פרי"ע י"א: * שבשלם ושרפם וכו'. עיין צמ"ב צמ"כ בשם י"א שפירשנו דהוא מין תמרים שאין מתבשלין על האילן ונחמין אותו עפר או תבן להחמם וכו'. ודע

משנה ברורה

יד ועשה וכו'. פי' אף שנמרסק עי"ו לגמרי אפ"ה מברכין פרי העץ משום דכיון דעדיין ממשיך קיים שייך לברך עליהם פרי העץ וה"ה לענין פה"א כגון ער"ד עפ"ל^ו שמיען ועשן כעיסה: (מא) הנקרא פאוויל"א. שעושין מגודגניות ושאר מינים שמוציאין גרעיניהן ומבשלין אותם (מה) עד שהם נימוחו לגמרי: (מב) וי"א לברך עליהם שהכל. מה נחלקו האחרונים (מו) יש מהם שסוברים דה"ה לא פליג כ"א פאוויל"א משום שנימוחו לגמרי ולא ניכר זורתן כלל אבל בדין המחבר דמירי צמחים שנמרסקו שניכר חוורן וזורתן אף כשנמרסקו לגמרי מודו דמברך פה"ע (מו) ויש מהם שסוברים דה"ה פליג גם אדין המחבר וס"ל דכיון דנמרסקו לגמרי מברך שהכל ולדינא אין י"מ בזה דאף אם נימח דה"ה פליג גם אצמ"ר שנמרסקו (מח) מ"מ להלכ' קי"ל כדעת המחבר דהיכא שמשן קיים לא נשתנית ברכתן ורק בפאוויל"א שאבד כל זורתו ולא ניכר זו יוצא על הכל דיעבד [אכן לענין צרכה אחרונה אין ענה אי אחרמי לענין דברים שהוא משבחה מיניס וכדאיתא צמ"מ ר"ח ס"י"ג דצרכת צ"ר אינה פטורה מעין ג' ולא מעין ג' פטורה צ"ר אם לא שיאלל גם פרי משבחה המיניס וגם דבר שצרכו צ"ר לפטור גם את זה ממ"ג [פמ"ג] ואם אין לו נראה לי (מט) שיוכל לברך מעין שלש כי כן משמע מלשון הרמ"א דחופס לעיקר הדין שצרכו פה"ע]: (מג) לברך שהכל. וע"י מיני אגרע"ם וייגדע"ם ומאלינע"ם וכיו"צ שפוטין אותן ומרקמין אותם בדיש ולוקע"ר מברכין עליהם (נ) שהכל כיון שהם מרוסקים ונימוחים לגמרי ואבד מהם זורתן ודיעבד אם בירך עליהם צרכו הראיה י"א: (מד) יצא. ואם רוב דרך אפילת אותן פירות הוא (נא) ע"י ריסקו אף לכתחלה מברך צרכו הראיה דין לענין פה"ע או פרי האדמה כגון מאכל שמבשלין מדלועין שקורין קירבעס^ו וכן אינגבע"ר^ו ושאר בשמים שאוכלין עם נוקער מברכין צפה"א ועיין לקמן סי' ר"ח ס"ח בהג"ה מדייניס אלו: ח' (מה) הזב מהתמרים. וה"ה (נב) היוצא ע"י כתישה וסמיטה: (מו) עליו שהכל. דמה דכתיב צמורה זית שמן ודבש היינו תמרים היוצא מהן דבש אבל דבש גופא זיעה בעלמא הוא ואינו בכלל פרי: (מז) על משקין היוצאין וכו'. כגון יין תפוחים וכו"ג (נג) דין אי איתרמי שי"א מאליהן ודין שי"א ע"י כתישה (נד) וסמיטה ברכתן שהכל דיעה בעלמא הוא דלין נקרא משקה אלא היוצא מן הזיתים והענבים בלבד: ח' (מח) סופי ענבים. היינו (נה) ענבים הנמלאים גפנים צמות החורף שאין מתבשלין לעולם ועושין מהם חומץ: (מט) שבישלם ושרפם וכו'. היינו שע"י שריפת החום נמשלו ונתיבשו (נו) ונשתנו לקלוקלא [רש"י]

מתרגם: פירות מנושלים עם נוקער הרבה ומרוסקים (לעקוואר) (פפ"א) (דלעת) (זנגביל) שערי הציון

(מה) תה"ד ומ"א: (מו) לטש ומ"א וא"ר: (מז) שכנה"ג וע"מ ול"ח וי"ן והג"ר וכו"מ צ"י ותה"ד: (מח) עיין צה"ל: (מט) אף דצמ"ג נשאר מה צ"ע הנלע"ד כחמ"י: (נ) מאמר מרדכי ושמת אדם בכלל י"א: (נא) הג"ר וס"ל וכו"מ צה"ד סי' כ"ט: (נב) עיין צ"י וט"ו והג"ר: (נג) כן מוכח מצ"י וט"ו ואם שרה הפירות צמים וקלט המים טעם הפירות יתבאר בעיקר יו"ד ועיין לקמן צמ"מ ר"ה סק"ו צמ"א וצמ"ב שם: (נד) ואותן פירות שרוב אפילתן הוא ע"י סמיטה דעת הרשב"א דמברכין על מימי סמיטתן כמותן אבל לדעת הרא"ש צמ"ב גווי מברך שהכל וכן סתם הממנר לקמן צמ"מ ר"ה סי' ק"ג ע"ש צמ"ג והג"ר ואפשר דרק מטעם ספקא פסח הכי דנצרכת שהכל ודאי יוצא אפ"כ מלאמי שצ"כ בתאמר מרדכי וי"מ לענין דיעבד וצ"ע: (נה) רש"י חולין ק"כ: (נו) מג"א:

הגהות ותיקונים: א' מ': [יח]*

ד"קופי דברי הרב: א' בשו"ע הרב בסעיף ר' כתב ונפלו מן האילן קודם שנתבשלו.